

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਬੀ. ਜਗਨੰਧਾਦਾਸ, ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਪੀ. ਬੀ. ਗਜੇਂਦਰਗੜਕਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ

ਮੈਸਰਜ਼, ਐਸੋਸੀਏਟਡ ਟਿਊਬ-ਵੈੱਲਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਆਰ.ਬੀ.ਗੁਜਰਮਲ ਮੋਦੀ,-ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1957 ਦੀ ਸਿਵਲ ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ/ਫੁਟਕਲ (Miscellaneous) ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 600

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)-ਅਨੁਛੇਦ 136-ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ- ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ- ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ-ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ-ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਦਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਹੈ।

1957 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 218 ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ।

ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ), ਦਿੱਲੀ ਦੇ 13 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, 1957 ਦਾ ਹੁਕਮ ਨੰਬਰ 13-ਡੀ, ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 1957 ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ-- ਦੀਵਾਨ ਚਿਰਨਜੀਤ ਲਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ--ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਗ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਸ਼੍ਰੀ ਜੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ)।

ਜਗਨੰਧਾਦਾਸ, ਜੇ.-ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ "ਦੁਬਾਰਾ" ਕਹਿਣ ਦਾ ਦੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੀਵ ਗਰਾਂਟਿਡ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਛੁੱਟੀ' ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਹਟਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ" ਅਤੇ 1 ਇੱਥੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ "ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਕਿਉਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ "ਖਰਚਿਆਂ" ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸਖਤ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹਰ ਜੱਜ ਨੇ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਕਿਹਾ। ਰੀਵਿਊ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਸਨ ਅਤੇ ਬੈਚ ਦੇ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੱਜ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ.. ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਕੀ ਗਲਤ ਹੈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਦਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇਸਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਘਸੀਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਹ ਸਹੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਜੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਅਕਸਰ ਅਸਥਾਈ ਉੱਚੀ-ਸੋਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਖਿਰਕਾਰ ਕੀ ਵਜ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਅਸਥਾਈ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ

ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਬਾਰ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਰਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਦੇਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਅਫਸੋਸਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਡਿੱਗ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਸਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਾਰੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ: ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਸੁਧੀ ਰੰਜਨ ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ., ਸਈਅਦ ਜਾਫਰ ਇਮਾਮ ਪੀ.ਬੀ. ਗਜ਼ੋਦਰਗੜਕਰ, ਅਤੇ ਏ.ਕੇ. ਸਰਕਾਰ, ਜੇ.ਜੇ.ਦੀ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰੋਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅਪੀਲੈਂਟ

ਬਨਾਮ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਜਨਰਲ, ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1957 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 327

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)-ਅਨੁਛੇਦ 226-ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ-ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ-ਕੀ ਲਚਕੀਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਰਤੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਹੁਕਮ ਨੂੰ "ਬੋਲਣ ਦੇ ਹੁਕਮ" ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਗਿਆਨਤਾ ਜਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਟੱਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਸਕੀਮ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਣਾ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(1953 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 269 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ 'ਤੇ) ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ: ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ)

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ: ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਬੀ. ਸੇਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਸ਼੍ਰੀ. ਆਰ. ਐਚ. ਚੇਬਰ, ਵਕੀਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ)।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ: ਸ਼੍ਰੀ ਅੱਛਰੂ ਰਾਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ

(ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ. ਸੀ. ਮਾਥੁਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ)।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਲਈ: ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਪਾਂਧੀ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਫੈਸਲਾ

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਾਸ ਸੀ.ਜੇ ਵਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਅਪੀਲ 25 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 133 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯੋਗਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਉਕਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਕਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1953 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਰੀਅਨ ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸਨੇ 7 ਜੂਨ 1950 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਾਧਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਬਾਲਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚੱਕ ਨੰਬਰ 205/ਆਰ.ਬੀ., ਤਹਿਸੀਲ ਜੜਾਂਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਦੀਵੀ ਨਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਦਰਜੇ ਦੀ 273 ਏਕੜ 6 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਚਲੇ ਗਏ। 1947 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ, ਟੋਡਰਪੁਰ ਅਤੇ ਨਾਹਰਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਾਧਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਵੰਬਰ 1949 ਵਿੱਚ ਅਰਧ ਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਖੰਡੂਆ ਅਤੇ ਨਾਹਰਪੁਰ ਵਿੱਚ 133 ਏਕੜ 154 ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਨਾਹਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਈ ਗਰੁੱਪ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; 1950, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (ਵਧੀਕ 'ਗੁਸਤੋਦੀਆ'), - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨਾਹਰਪੁਰ ਤੋਂ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਜੌੜੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਤਰਖਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਬਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 7 ਜੂਨ, 1950 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਨਾਹਰਪੁਰ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਮਾਲ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਲ ਸਹਾਇਕ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਿੰਡ ਨਾਹਰਪੁਰ ਦੇ ਅਲਾਟੀ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੌੜੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਤਰਖਾਨਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ "ਸਬਮਿਟਡ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: "ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਲਈ ਖੇਤਰ ਵੀ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।" ਇਹ ਗੱਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਾਖਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ 6 ਜੂਨ 1950 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ

ਰਤੋਲੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਰੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ 18 ਅਗਸਤ, 1953 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ" ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 13 ਜੁਲਾਈ 1950 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਦੀ 133 ਏਕੜ 154 ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਨਾਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 15 ਜੁਲਾਈ 1950 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 (ਐਨ.ਆਰ. ਬੱਤਰਾ) ਇੱਕ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦਾ ਪੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਫੁੱਲਰਵਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਭਲਵਾਲ ਤੋਂ ਸਰਗੋਧਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਲਗਭਗ 543 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਨੂੰ 15 ਦਸੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ 36 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। 36 ਏਕੜ ਦੀ ਇਹ ਅਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 12 ਏਕੜ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ 12 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ 5 ਜੂਨ 1948 ਨੂੰ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਨੂੰ 12 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨੇ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ 29 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ, ਕੁਝ ਵਾਰਸ ਛੱਡ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਐਨ.ਆਰ. ਬੱਤਰਾ, ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ 9 ਸਤੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੇਲਵੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 112.7 ਏਕੜ ਰਕਬਾ 11 ਨਵੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਪਿੰਡ ਮੁਸੰਬਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਰਵਰੀ, 1950 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਫਵਾਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ 60 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਫਵਾਹ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਾਰਸ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਨੂੰ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 112.7 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬੀ.ਐਲ. ਬੱਤਰਾ ਨੇ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਭਰਾ ਸਨ ਅਤੇ 112.7 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ 37 ਏਕੜ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 112.7 ਏਕੜ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਫਰਵਰੀ ਜਾਂ ਮਾਰਚ, 1950 ਵਿੱਚ, ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ, ਮੁਸੰਬਲ

ਮੁਸਲਮਾਨ (64 ਏਕੜ 144 ਯੂਨਿਟ), ਕੋਤਰਖਾਨਾ (44 ਏਕੜ 10 ਯੂਨਿਟ) ਅਤੇ ਛੱਜੂ ਨੰਗਲਾ (2 ਏਕੜ 13 ਯੂਨਿਟ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4-ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਅਤੇ ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ-ਐੱਲ. ਦੇਵਾਨ ਚੰਦ ਸੂਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਜੋ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਤੋਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵੀ ਹਨ। ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ 175 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ 133 ਏਕੜ 15 ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ 93 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਕੀ ਹੈ। 31 ਅਗਸਤ, 1950 ਨੂੰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਉਹ 93 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 82 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਮਹਿਲਾਂਵਾਲੀ ਅਤੇ ਹਬੀਬਪੁਰ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਫਸਰ (ਅੰਬਾਲਾ) ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ 3 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 28 ਅਕਤੂਬਰ, 1950 ਨੂੰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ 93 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ) ਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ, ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਵਿਕਾਸ), ਪੰਜਾਬ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ., ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਂਡ ਰੋਡਜ਼ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਖਤੀ ਕਾਰਨ ਫੰਡ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਸਤੰਬਰ, 1950 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਐਲ.ਬਤਰਾ ਵੱਲੋਂ 20 ਫਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸੀ, ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ 23 ਮਾਰਚ, 1951 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ *ਰੀਮਾਈਂਡਰ* (reminder) 1 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਐਨ.ਆਰ. ਬੱਤਰਾ, ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ

ਨੇ 10 ਦਸੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਸੀ, 17 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਵੱਜੋਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ (1950 ਦਾ ਐਕਟ XXXI) ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਗਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵੱਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਟਰੀ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4, ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਅਤੇ ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਟਰੀ-ਜਨਰਲ ਨੇ 18 ਅਗਸਤ, 1953 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ:

"ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ 112 ਐਸ.ਏ. 7 ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 4 ਤੋਂ 6 (ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ) ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕੋਤਰਖਾਨਾ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਛੱਜੂ ਨੰਗਲ ਅਤੇ ਮੁਸੰਬਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਲਬਧ ਖੇਤਰ 4 ਤੋਂ 6 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਟਰੀ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ, ਜਿਸ ਨੇ 3 ਸਤੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 28 ਸਤੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। :

"(1) ਕੀ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 (6) ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ?"

"(2) ਕੀ ਨਿਯਮ 14(6), ਭਾਵੇਂ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਵੇ, ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ?"

ਫੁਲ ਬੈਚ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਧਾਰਾ 26 ਜਾਂ 27 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਟੋਡੀਅਨ ਜਾਂ ਕਸਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। 22 ਜੁਲਾਈ, 1952, ਵੈਧ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ 13 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ 25 ਅਗਸਤ, 1953 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਫੁਲ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿਟਨੈਸ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ। ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਸਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ, 18 ਅਗਸਤ, 1953 ਨੂੰ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 17 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਵਜੋਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੁਕਮ 7 ਜੂਨ, 1950 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ 10 ਦਸੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 17 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਯਮ 14 ਲਈ ਕੋਈ ਉਪ-ਨਿਯਮ (6) ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਨਿਯਮ (6) ਨੂੰ ਨਿਯਮ 14 ਵਿੱਚ 22 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਨਿਯਮ 13 ਫਰਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਨਿਯਮ 14 ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਕਹੋ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ 9 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ 9 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰ 26 ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਜਾਂ ਧਾਰਾ 27" ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 25 ਅਗਸਤ, 1953 ਨੂੰ "ਐਕਟ ਦੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਵ, ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨ ਬਾਅਦ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਲਈ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੱਕ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਸਨ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ 17 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਕੋਲ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਵਿੱਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ

ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਗਰਾਨ ਵਜੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।।

ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ ਐਕਟ XXXI), 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 8 ਸਤੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਭਾਵ, ਮੌਜੂਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਤੋਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ (5) ਜੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 29 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ, ਪਿਛਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ; ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ: -

1. ਨਿਗਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪਟੇਦਾਰ/ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ:-

(ੳ) ਕਿ ਲੀਜ਼/ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ, ਜਾਂ ਕਸਟਡੀਅਨ, ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ;

(ਅ) ਕਿ ਲੀਜ਼/ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਲੀਜ਼/ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ;

(ੲ) ਕਿ ਲੀਜ਼/ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

(ਸ) ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਟੋਡੀਅਨ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

(ਹ) ਕਿ ਲੀਜ਼ /ਅਲਾਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਕ) ਕਿ ਲੀਜ਼ /ਅਲਾਟੀ ਨਿਗਰਾਨ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ;

(ਖ) ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੁਨਰਵਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਕਸਟੋਰੀਅਨ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਲੀਜ਼/ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਉਚਿਤ; ਜਾਂ

(ਗ) ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ, ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਲੀਜ਼/ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ:

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਕਟੋਡੀਅਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਸ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਮ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 18 ਅਗਸਤ, 1953 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 17 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ (a), (e), (h) ਅਤੇ (i) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਾਧਰੀ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਿਸੇ ਹਦਾਇਤ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਧਾਰਾ (e) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਧਾਰਾ (h) ਅਤੇ ਧਾਰਾ (1) 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਰੂਲ (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਅਤੇ (e) 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ (h) ਅਤੇ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਾਧਰੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਬ-ਅਲੋਕੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੈਠੇ ਅਲਾਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ, ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਾਧਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 36 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਕੇ 12 ਏਕੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ, ਉਸ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਬਦਲੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਤੌਲੀ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਰੇਲਵੇ ਨੇ ਇਹ ਸਕੀਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਨੇ

ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਹੀ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੀ ਕਿ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਵਾਰਸ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੁੜ ਵਸਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (h) ਅਤੇ (i) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਜਨਰਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਈਅਦ ਅਹਿਮਦ ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ((1955) 1 S.C.R. 1104, 1121, 1123) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਘਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ:-

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (1)

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। (2) ਸਰਟੀਓਰੀ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। (3) ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਓਰੀ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਗਲਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਹ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਗਲਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। (4) ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਗਲਤ ਹੋਵੇ।"

ਫਿਰ ਰੈਕਸ ਬਨਾਮ ਨੌਰਥਬਰਲੈਂਡ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; ਐਕਸ ਪਾਰਟ ਸ਼ਾਅ ((1951) 1 K.B. 711), ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਅਤੇ ਟੀ.ਸੀ. ਵੋਜ਼ੋਰਗਾ ਵੀ.ਟੀ. ਨਾਗਪਰਾ ((1955) S.C.R. 250) ਵਿੱਚ ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ., ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ:-

"ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ- ਖੁਦ ਵੀ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਗਿਆਨਤਾ ਜਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸਰਟੀਓਰੀ' ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੌਥੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸਰਟੀਓਰੀ' ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ? ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਯਮ ਸੁਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਠਕ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ। ਬਟੁਕ ਕੇ. ਵਿਆਸ ਬਨਾਮ ਸੂਰਤ ਮਿਉਂਸਪੈਲਟੀ (A.I.R. 1953 Bom. 133) ਵਿੱਚ ਚਾਗਲਾ, ਸੀ. ਜੇ. ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਠਕ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਦਲੀਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਸਟ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟੈਸਟ ਵੀ ਟੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਜੋ ਗਲਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ- ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "

ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰੁਟੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮਾਣਯੋਗ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਗਿਣੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ

(1) ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਰੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ, 23 ਮਾਰਚ, 1951 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਈਏ। ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਰੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ, 23 ਮਾਰਚ, 1951 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਈਏ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬ-ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(3) ਕਿ 7 ਜੂਨ, 1950 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਦੇ ਅਲਾਟੀ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਬੇੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਬੈਠੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਗਾਧਰੀ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤਹਿਸੀਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਤੋਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭਾਨ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਰਤੋਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਸਟਡੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ, (viii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਟੱਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸਬ-ਐਲੋਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਕੀਮ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੁਟੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ

ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਨਾਲ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਪਰ ਜੋ ਹੁਕਮ ਨੂੰ "ਬੋਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ" ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਗਿਆਨਤਾ ਜਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਡੇ ਅਲਾਟੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਡਾ - ਅਲਾਟੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਛੋਟਾ। ਲੈਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੰਨਾ 84 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੇ ਆਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਦੋਵੇਂ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਹੀ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ (iv) ਦੇ ਪੰਨਾ 82, ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।) ਜੋ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਤੌਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸਲਈ, ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

